

ПОРІВНЯЛЬНЕ І ЄВРОПЕЙСЬКЕ ПРАВО

*Мірошниченко М.О.**

ВПЛИВ РЕФОРМУВАННЯ ОСВІТИ ЗА БОЛОНСЬКИМ ПРОЦЕСОМ НА РЕГУЛЮВАННЯ ОСВІТИ В ЄС

Два процеси об'єднання зусиль в області освіти, що відбуваються в країнах ЄС з одного боку, і рамках Ради Європи з іншого, підготували якісно новий етап інтеграційних процесів, початок якого ознаменувався Сорбонською Декларацією про гармонізацію архітектури вищої освіти в Європі, що відобразила загальну динаміку періоду [1].

Ключовою подією нового етапу процесу зближення національних систем з метою створення загальноєвропейського простору вищої освіти стала конференція 1999 року в Болоньї, на якій міністрами освіти 30 Європейських країн була підписана «Декларація про Європейський простір для вищої освіти» [2].

У спільній проміжній доповіді Ради і Комісії, представленій для обговорення на засіданні ЄС в Брюсселі в березні 2004 року, оформлено положення про необхідність тіснішої координації діяльності 31 країни, які беруть участь в Програмі «Освіта і підготовка 2010», з Болонським процесом.

Основними принципами Болонської Декларації, підписаної міністрами освіти європейських країн 19 червня 1999 року, є наступні: 1. Ухвалення узгодженої системи чітких і зіставних ступенів вищої освіти. 2. Ухвалення системи, яка базується на двох рівнях навчання (бакалавр/магістр). 3. Введення системи кредитів (така як ECTS). 4. Сприяння мобільності студентів / викладачів. 5. Стимулювання європейської співпраці в області забезпечення якості [3, с. 66].

Болонський процес розвивається через міжурядові міжнародні Конференції, що відбуваються кожні два роки у різних країнах. Такі конференції відбулися в Болоньї (1999р.), у Празі (2001р.), у Берліні (2003р.), у Бергені (2005р.), у Лондоні (2007р.), у Лувені (2009) та у Будапешті та Відні (2010). Основний документ, який підписують на кожній з міжурядових міжнародних Конференціях усі країни, що приєдналися Болонського процесу, має назву комюніке або декларація.

Цей документ резюмує стратегічні напрямки реформи, основні досягнення за останні два роки, і містить у собі певний набір рекомендацій на майбутнє. Так, окрім Болонської декларації (1999р.), Празьке комюніке (2001р.), Берлінське комюніке (2003р.), Бергенське комюніке (2005р.), Лондонське комюніке (2007р.), Лувенське комюніке та «Декларація про створення Європейського простору вищої освіти» (Будапешт-Відень, 2010) є основними офіційними документами Болонської реформи [4].

12 березня 2010 року на черговій міністерській конференції Болонського процесу у Будапешті та Відні була прийнята «Декларація про Європейський простір вищої освіти» [5].

Цією декларацією передбачається відкриття Європейського простору вищої освіти, як передбачалось Болонською декларацією 1999 року. Також міністри 47 країн підтвердили свою відданість принципам академічної свободи, автономії та суспільної відповідальності

* здобувач кафедри порівняльного і європейського права Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Науковий керівник: проф. Білас І.Г.

інституцій вищої освіти – принципам, що є фундаментом Європейського простору вищої освіти.

Отже, Болонський процес - це процес структурного реформування національних систем вищої освіти країн Європи, зміни освітніх програм і потрібних інституційних перетворень у вищих навчальних закладах Європи.

Його метою є створення європейського наукового та освітнього простору задля підвищення спроможності випускників вищих навчальних закладів до працевлаштування, поліпшення мобільності громадян на європейському ринку праці, підняття конкурентоспроможності європейської вищої школи.

Для досягнення цієї мети було запропоновано прийняти зручні та зрозумілі градації дипломів, ступенів і кваліфікацій; ввести в своїй основі двоступеневу структуру вищої освіти; ввести взаємовизнаний на європейському просторі вчений ступінь доктора філософії; використати єдину систему кредитних одиниць (систему ECTS - European Community Course Credit Transfer System), яку ще називають системою кредитних одиниць, системою кредитних заліків, системою кредитних рівнів, системою залікових одиниць, кредитною системою взаємовизнання тощо; ввести уніфіковані і взаємно визнані на європейському просторі додатки до диплома; напрацьовувати, підтримувати і розвивати європейські стандарти якості із застосуванням порівняльних критеріїв, механізмів і методів їх оцінки відповідно до вимог ENQA; усунути наявні перепони для розширення мобільності студентів, викладачів, дослідників і управлінців вищої школи [6, с.23].

На всіх етапах Болонського процесу було проголошено, що цей процес добровільний; полісуб'єктний; такий, що ґрунтується на цінностях європейської освіти і культури; такий, що не нівелює національні особливості освітніх систем різних країн Європи; багатоваріантний; гнучкий; відкритий; поступовий.

Література

1. Європейська конвенція про академічне визнання університетських кваліфікацій (Париж, 14 грудня 1959 року ETS №32): <http://www.coe.kiev.ua/docs/cets/cets032.htm>
2. The Bologna Declaration of 19 June 1999: http://www.bologna-berlin2003.de/pdf/bologna_declaration.pdf
3. Байденко В.И. Болонский процесс: структурная реформа высшего образования Европы. - М.: Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2002. - 128 с.
4. The European Higher Education Area official website <http://www.ehea.info/article-details.aspx?ArticleId=43>
5. The Budapest-Vienna Declaration of the European Higher Education Area <http://bologna.mgimo.ru/fileserver/File/declarations/deklaraciyaovpo.doc>
6. Ларионова М.В. Формирование общеевропейского пространства высшего образования. // Вопросы образования. - 2004. - №4. - С.22-25.